

## Άρθρο 71<sup>(1)</sup>

### Ελαιόλαδο

1. «Ελαιόλαδο» χαρακτηρίζεται το έλαιο που λαμβάνεται από τους καρπούς της ελαίας της Ευρωπαϊκής (OLEA EUROPEA) με μέσα αποκλειστικά μηχανικά και μεθόδους ή επεξεργασίες οπωσδήποτε φυσικές, σε θερμοκρασίες που να μην προκαλούν αλλοίωση του ελαίου.
2. Εκτός από τα χαρακτηριστικά που καθορίζονται στο Παράρτημα II οι φυσικές και χημικές σταθερές του ελαιολάδου κάθε κατηγορίας είναι οι εξής:
  - Δείκτης διάθλασης ( $n^{20}$ ) : 1,4677 - 1,4705
  - Αριθμός σαπωνοποίησης (mgKOH/g ελαίου) : 184 - 196
  - Αριθμός ιωδίου (Wijs) : 75 - 94
3. Οι ονομασίες και οι ορισμοί των ελαιολάδων που προβλέπονται στο Παράρτημα I<sup>(\*)</sup> του παρόντος άρθρου είναι υποχρεωτικές για τη διάθεση των προϊόντων αυτών στο εμπόριο για τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και τις εισαγωγές από τρίτες χώρες. Όσον αφορά τις εξαγωγές προς τρίτες χώρες και τα εισαγόμενα προς μεταποίηση και επανεξαγωγή σε τρίτες χώρες προϊόντα, οι ανωτέρω ονομασίες και ορισμοί δεν είναι υποχρεωτικοί, εφ' όσον οι πράξεις αυτές τελούνται υπό διοικητικό έλεγχο.
4. Τα χαρακτηριστικά των ελαιολάδων καθορίζονται στο Παράρτημα II <sup>(\*\*)</sup> του παρόντος άρθρου.
5. Στο λιανικό εμπόριο μπορούν να διατίθενται μόνο το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο, το παρθένο ελαιόλαδο και το ελαιόλαδο (Παράρτημα I).<sup>(\*)</sup>
6. Η ονομασία «βιομηχανοποιήσιμο ελαιόλαδο» δίνεται σε ελαιόλαδο και ελαιόλαδο εξευγενισμένο (ραφινέ) με δυσάρεστους οργανοληπτικούς χαρακτήρες ή/και οξύτητα εκφρασμένη σε ελαιικό οξύ μεγαλύτερη από τα αντίστοιχα καθοριζόμενα όρια.
7. Το βιομηχανοποιήσιμο ελαιόλαδο και το μειονεκτικό (LAMPANTE) παρθένο ελαιόλαδο μπορούν να υποστούν τις επεξεργασίες που επιτρέπονται από το άρθρο 70 του Κώδικα Τροφίμων και με την προϋπόθεση ότι μετά την επεξεργασία θα πληρούν τους όρους του Κώδικα Τροφίμων.
8. Η ονομασία «Βιομηχανικό ελαιόλαδο» δίνεται σε ελαιόλαδο που δεν είναι δυνατόν με οποιοδήποτε τρόπο και οποιαδήποτε επεξεργασία να χρησιμοποιηθεί ως πρώτη ύλη για την παρασκευή προϊόντων διατροφής. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται ελαιόλαδα που έχουν παλμιτικό οξύ σε θέση 2 των τριγλυκεριδίων ανώτερο του 2,2% (έχουν υποστεί αλλοίωση της μοριακής τους σύστασης), χωματέλαια, μουργέλαια κλπ. Αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως πρώτη ύλη για την παρασκευή διαφόρων άλλων προϊόντων όπως σαπούνια, γλυκερίνη.
9. Ελαιόλαδα κάθε είδους των οποίων τα χαρακτηριστικά δημιουργούν αμφιβολίες για την κανονικότητα του δείγματος τίθενται στην κρίση του Α. Χ. Σ. προς γνωμοδότηση.
10. Τα παραρτήματα I και II που αναφέρονται στις παραγράφους 3, 4 και 5 είναι τα ακόλουθα:

<sup>(\*)</sup> Κανονισμός ΕΟΚ 136/1966, όπως αυτός τροποποιήθηκε τελευταία από τον Κανονισμό Ε.Ο.Κ. 3179/1993.

<sup>(\*\*)</sup> Κανονισμός ΕΟΚ 2568/1991, Ε.Ε., όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον Κανονισμό Ε.Κ. 177/1994.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

### ΟΝΟΜΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΕΛΑΙΟΛΑΔΩΝ

#### 1. **Παρθένα ελαιόλαδα**

Έλαια που λαμβάνονται από τον ελαιόκαρπο αποκλειστικά με μηχανικές ή άλλες φυσικές μεθόδους υπό συνθήκες ιδίως θερμικές, οι οποίες δεν συνεπάγονται αλλοίωση του ελαίου και τα οποία δεν έχουν υποστεί άλλη επεξεργασία πλην της πλύσης, της καθίζησης, της φυγοκέντρησης και της διήθησης, εξαιρουμένων των ελαίων που έχουν ληφθεί μετά από επεξεργασία με διαλύτη ή με μεθόδους επανεστεροποίησης και κάθε μίγματος με έλαια άλλης φύσης.

Τα έλαια αυτά κατατάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες και λαμβάνουν τις ακόλουθες ονομασίες:

##### α) Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο:

παρθένο ελαιόλαδο του οποίου ο βαθμός οργανοληπτικής αξιολόγησης είναι ίσος ή ανώτερος του 6,5, του οποίου η ελεύθερη οξύτητα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, είναι κατά μέγιστο 1g ανά 100g και του οποίου τα λοιπά χαρακτηριστικά είναι σύμφωνα προς τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.

##### β) Παρθένο ελαιόλαδο (μπορεί να χρησιμοποιείται και ο χαρακτηρισμός «εκλεκτό» στο στάδιο της παραγωγής και του χονδρικού εμπορίου):

παρθένο ελαιόλαδο του οποίου ο βαθμός οργανοληπτικής αξιολόγησης είναι ίσος ή ανώτερος του 5,5, του οποίου η ελεύθερη οξύτητα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, είναι κατά μέγιστο 2g ανά 100g και του οποίου τα λοιπά χαρακτηριστικά είναι σύμφωνα προς τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.

##### γ) Κοινό παρθένο ελαιόλαδο:

παρθένο ελαιόλαδο του οποίου ο βαθμός οργανοληπτικής αξιολόγησης είναι ίσος ή ανώτερος του 3,5, του οποίου η ελεύθερη οξύτητα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, είναι κατά μέγιστο 3,3g ανά 100g και του οποίου τα λοιπά χαρακτηριστικά είναι σύμφωνα προς τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.

##### δ) Μειονεκτικό (LAMPANTE) παρθένο ελαιόλαδο:

παρθένο ελαιόλαδο του οποίου ο βαθμός οργανοληπτικής αξιολόγησης είναι κατώτερος του 3,5 ή/και του οποίου η ελεύθερη οξύτητα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, είναι ανώτερη των 3,3g ανά 100g και του οποίου τα λοιπά χαρακτηριστικά είναι σύμφωνα προς τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.

#### 2. **Εξευγενισμένο (ραφινέ) ελαιόλαδο**

Ελαιόλαδο λαμβανόμενο από εξευγενισμό παρθένου ελαιολάδου, του οποίου η ελεύθερη οξύτητα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, δεν υπερβαίνει τα 0,5g ανά 100g και του οποίου τα λοιπά χαρακτηριστικά είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.

#### 3. **Ελαιόλαδο**

Ελαιόλαδο προερχόμενο από ανάμιξη εξευγενισμένου ελαιολάδου και παρθένου ελαιολάδου εξαιρουμένου του μειονεκτικού, του οποίου η ελεύθερη οξύτητα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, δεν υπερβαίνει το 1,5g ανά 100g και του οποίου τα λοιπά χαρακτηριστικά είναι σύμφωνα προς τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Χαρακτηριστικά ελαιόλαδου. <sup>(2)</sup>**

| Κατηγορία   | Εξαιρετικό Παρθένο ελαιόλαδο | Παρθένο ελαιόλαδο | Κοινό παρθένο ελαιόλαδο | Μειονεκτικό παρθένο ελαιόλαδο | Εξευγενισμένο ελαιόλαδο | Ελαιόλαδο |
|---|------------------------------|-------------------|-------------------------|-------------------------------|-------------------------|-----------|
| Οξύτητα ( %)*   | ≤ 1,0                        | ≤2,0              | ≤3,3                    | > 3,3                         | ≤0,5                    | ≤1,5      |
| K270*   | ≤0,20                        | ≤0,25             | ≤0,25                   | > 0,25                        | ≤ 1,20                  | ≤ 1,00    |
| K270 υπεράνω αλουμίνας* (1)   | ≤ 0,10                       | ≤ 0,10            | ≤ 0,10                  | ≤0,11                         | -                       | -         |
| ΔΚ*   | ≤ 0,01                       | ≤ 0,01            | ≤ 0,01                  | -                             | ≤ 0,16                  | ≤ 0,13    |
| K232*   | ≤2,50                        | ≤2,60             | ≤2,60                   | ≤3,70                         | ≤3,40                   | ≤3,30     |
| Δείκτης υπεροξειδίων (meqO <sub>2</sub> /kg)*   | ≤20                          | ≤20               | ≤20                     | > 20                          | ≤5                      | ≤15       |
| Οργανοληπτική αξιολόγηση*   | ≥6,5                         | ≥5,5              | ≥3,5                    | < 3,5                         | -                       | -         |
| Αλογονωμένοι υδρογονάνθρακες (mg/kg)* (2)   | ≤0,20                        | ≤0,20             | ≤0,20                   | > 0,20                        | ≤0,20                   | ≤0,20     |
| Μυριστικό οξύ %   | ≤0,05                        | ≤0,05             | ≤0,05                   | ≤0,05                         | ≤0,05                   | ≤0,05     |
| Λινολενικό οξύ %  | ≤0,9                         | ≤0,9              | ≤0,9                    | ≤0,9                          | ≤0,9                    | ≤0,9      |
| Αραχιδικό οξύ %   | ≤0,6                         | ≤0,6              | ≤0,6                    | ≤0,6                          | ≤0,6                    | ≤0,6      |
| Εικοσενοϊκό οξύ %   | ≤0,4                         | ≤0,4              | ≤0,4                    | ≤0,4                          | ≤0,4                    | ≤0,4      |
| Βεχενικό οξύ %  | ≤0,2                         | ≤0,2              | ≤0,2                    | ≤0,2                          | ≤0,2                    | ≤0,2      |
| Λιγνοκηρικό οξύ %   | ≤0,2                         | ≤0,2              | ≤0,2                    | ≤0,2                          | ≤0,2                    | ≤0,2      |
| Σύνολο trans ισομερών του ελαϊκού οξέος %   | ≤0,05                        | ≤0,05             | ≤0,05                   | ≤ 0,10                        | ≤0.20                   | ≤0.20     |
| Σύνολο των trans ισομερών του λινελαϊκού + των trans ισομερών του λινολενικού οξέος % | ≤0,05                        | ≤0.05             | ≤0.05                   | ≤ 0,10                        | ≤0,30                   | ≤0,30     |
| Κεκορεσμένα λιπαρά οξέα στη θέση 2 των τριγλυκεριδίων %                               | ≤ 1,3                        | ≤ 1,3             | ≤ 1,3                   | ≤ 1,3                         | ≤ 1,5                   | ≤ 1,5     |
| Στιγμασταδιένια mg/kg (3)   | ≤ 0,15                       | ≤ 0,15            | ≤ 0,15                  | ≤0,50                         | -                       | -         |
| Κηροί (mg/kg)   | ≤250                         | ≤250              | ≤250                    | ≤350.                         | ≤350                    | ≤350      |

| Κατηγορία   | Εξαιρετικό Παρθένο ελαιόλαδο | Παρθένο ελαιόλαδο | Κοινό παρθένο ελαιόλαδο | Μειονεκτικό παρθένο ελαιόλαδο | Εξευγενισμένο ελαιόλαδο | Ελαιόλαδο      |
|---|------------------------------|-------------------|-------------------------|-------------------------------|-------------------------|----------------|
| Σύνολο Στερολών (mg/kg)                                 | ≥ 1000                       | ≥ 1000            | ≥ 1000                  | ≥ 1000                        | ≥ 1000                  | ≥ 1000         |
| Χοληστερόλη %   | ≤0,5                         | ≤0,5              | ≤0,5                    | ≤0,5                          | ≤0,5                    | ≤0,5           |
| Βρασσικαστερόλη %                                       | ≤0,1                         | ≤0,1              | ≤0,1                    | ≤0,1                          | ≤0,1                    | ≤0,1           |
| Καμπεστερόλη %  | ≤4,0                         | ≤4,0              | ≤4,0                    | ≤4,0                          | ≤4,0                    | ≤4,0           |
| Στιγμαστερόλη %   | < Καμπεστερόλη               | < Καμπεστερόλη    | < Καμπεστερόλη          | -                             | < Καμπεστερόλη          | < Καμπεστερόλη |
| β-Σιτοστερόλη % (4)                                     | ≥93,0                        | ≥93,0             | ≥93,0                   | ≥93,0                         | ≥93,0                   | ≥93,0          |
| Δ7-Στιγμαστενόλη %                                      | ≤0,5                         | ≤0,5              | ≤0,5                    | ≤0,5                          | ≤0,5                    | ≤0,5           |
| Ερυθροδιόλη+Ουβαόλη %                                   | ≤4,5                         | ≤4,5              | ≤4,5                    | ≤4,5                          | ≤4,5                    | ≤4,5           |
| Υγρασία και πτητικές ουσίες %                           | ≤0,2                         | ≤0,2              | ≤0,2                    | ≤0,3                          | ≤0,1                    | ≤0,1           |
| Αδιάλυτες ύλες στον πετρελαϊκό αιθέρα %                 | ≤0,1                         | ≤0,1              | ≤0,1                    | ≤0,2                          | ≤0,05                   | ≤0,05          |
| Διαφορά ECN 42 – HPLC και ECN 42 θεωρητικός υπολογισμός | ≤0,2                         | ≤0,2              | ≤0,2                    | ≤0,3                          | ≤0,3                    | ≤0,3           |

- (1) Προκειμένου να επαληθευθεί η ύπαρξη εξευγενισμένου ελαίου, όταν το Κ270 υπερβαίνει το όριο της σχετικής κατηγορίας, πρέπει να πραγματοποιηθεί νέος προσδιορισμός του Κ270 μετά από διαβίβαση υπεράνω αλουμίνιας.
- (2) Συνολικό μέγιστο ανώτατο όριο για τις αλογονωμένες ενώσεις που ανιχνεύονται με ανιχνευτή σύλληψης ηλεκτρονίων. Για τις ενώσεις που ανιχνεύονται μεμονωμένα το ανώτατο όριο είναι 0,10 mg/kg.
- (3) Άθροισμα ισομερών που θα μπορούσαν να διαχωριστούν (ή όχι).
- (4) Άθροισμα των Δ - 5,23 στιγμασταδιενόλη + κλεροστερόλη + σιτοστερόλη + σιτοστανόλη + Δ-5-αβεναστερόλη + Δ-5,24 στιγμασταδιενόλη.

**Σημειώσεις:**

- Τα αποτελέσματα των αναλύσεων πρέπει να εκφράζονται με τον ίδιο αριθμό σημαντικών ψηφίων με αυτόν που προβλέπεται για κάθε χαρακτηριστικό.
- Το τελευταίο σημαντικό ψηφίο στρογγυλεύεται προς τα πάνω εάν το επόμενο μη σημαντικό ψηφίο είναι μεγαλύτερο του 4.
- Αρκεί ένα μόνο χαρακτηριστικό του ελαίου να μη συμμορφώνεται προς τις αναφερόμενες τιμές ώστε να αλλαχθεί η κατηγορία του ή να κριθεί ότι δεν πληροί τις προδιαγραφές καθαρότητας.
- Τα χαρακτηριστικά που σημειώνονται με αστερίσκο (\*) που αναφέρεται στην ποιότητα του ελαίου, σημαίνουν ότι:
- Για το μειονεκτικό παρθένο ελαιόλαδο, δεν είναι απαραίτητη η τήρηση των σχετικών ορίων (πλην του Κ232).
- Για τα υπόλοιπα παρθένα ελαιόλαδα, η μη τήρηση τουλάχιστον ενός εξ αυτών των ορίων επιφέρει αλλαγή κατηγορίας, κατατάσσόμενα σε μία από τις κατηγορίες παρθένων ελαιολάδων.

**Παραπομπές**

(1) Απόφ. ΑΧΣ 172/95, ΦΕΚ 661/Β/26.7.95 «Τροποποίηση άρθρων 71, 72 και 76 του Κ.Τ.».

(2) Απόφ. ΑΧΣ 365/98, ΦΕΚ 1181/Β/16.11.98 «Τροποποίηση των άρθρων 71 και 72 του Κ.Τ.».

